

CREATIEF EN ZAKELIJK SCHRIJVEN : EEN ONAFSCHEIDELIJKE TWEELING

Over flexibiliteit en deregulering in het schrijfonderwijs

Hoe zakelijk zijn degenen die over creatief schrijven denken en schrijven ? Zij belijden de spontaneïteit van het kind, werken er maar op los in naam van de vorming van de persoonlijkheid of van het stimuleren van de creatieve potenties in een onderdrukkende maatschappij. Stellen zij zich ooit de vraag of ze door het creatief schrijven als een vak binnen een vak af te lijnen niet precies meewerken aan het isoleren van die creativiteit ? Elke indeling van een vaardigheid draagt immers bij tot een versplinterd, gedesorienteerd bedrijven ervan. Creatief schrijven wordt zo gauw iets voor gevoelige zielen en poëtisch besnaarden ; achterblijvers en niet geïnteresseerden leggen zich van de weeromstuit liever toe op meer zakelijke opstellen. Op die manier wordt er een wederzijds misprijzen van literatuur en wetenschap gecreëerd en bevorderd. Zou de indeling van het onderwijs Nederlands in een literatuur- en een tekstonderricht niet een even grote oorzaak zijn van het fenomeen van de "germanistenschrijvers" en het gebrek aan wetenschappelijk geschoolden die goed de pen kunnen hanteren als de taalbarrière tussen dialect en standaardtaal, waar men het altijd over heeft ?

Waar die indeling van creatief en informatief schrijven vandaan komt, weet ik niet precies, maar zij lijkt mij het gevolg van de toenemende specialisatie op allerlei gebieden. Het lijkt me trouwens goed mogelijk dat we hier te doen hebben met een restant van de oude romantische inspiratiemodellen (1) die de inhoud boven de vorm stellen. De beheersing van het materiaal wordt primair geacht voor het zakelijk schrijven, de originaliteit van de inhoud voor het creatief, alsof de ordening van ideeën bijvoorbeeld in het zakelijk schrijven ook niet op een spirituele manier moet gebeuren en alsof de schrijver van zogenoemd creatieve opstellen niet moet kunnen omgaan met de regels van de taal.

In een tijd als deze waar het kind zo al belaagd wordt door fragmentarisering van de kennis en de leerprocessen, lijkt het dus noodzakelijk het creatief schrijven opnieuw met de navelstreng aan zijn tweelingbroer het zakelijk schrijven te koppelen. Zoals ze beiden nu in een thuisland worden ondergebracht, betekent dit voor elk van hen een vervreemding van een onmisbaar complement. Zeker als er aan de leerlingen geen enkel idee van hun oorspronkelijke

verwantschap wordt gegeven. Het is de gewoonte dat vooral in het hoger middelbaar onderwijs het zakelijk schrijven wordt geleerd en gepropageerd. Men wekt er de indruk dat zakelijk schrijven (samenvattingen, verhandelingen, enzomeer) louter bestaat uit het toepassen van quasi-wiskundige principes (hoe brei ik een begin, midden en slot aan mijn opstel, hoe maak ik alinea's enz...). Als men die regels eenmaal onder de knie heeft, kan men een vlekkeloze, zeg maar bloedeloze, tekst in elkaar steken. Ik herinner me nog uit mijn humanioratijd de bestraffende opmerkingen van mijn leraren Nederlands omdat ik mij teveel "fantasietjes" veroorloofde. Zo legt men de creativiteit van de leerling lam. Maar ja, de ridders van de zakelijkheid staan sterk. Hoe geraak je anders door de staatsexamens, waar je nu eenmaal moet samenvatten en verhandelen? Nog steeds heeft men niet begrepen dat je ook daar meer indruk maakt (of zou moeten maken) met een spetterend betoog dan met een kurkdroog schoolopstel. Het is zoals in Silicon Valley, de beste programmeurs zijn vaak de minst geschoolde en personen met artistieke aanleg. Nu betekent dat toch niet dat ik pleit voor het soort creatief schrijven dat bij ons, vooral in het poëzie-onderwijs, extreem in praktijk wordt gebracht: vrij associëren met de vrijblijvendheid van video-spelletjes, mechanootje met metaforen en dergelijke meer. Door een werkelijk geïntegreerde aanpak van zakelijk en creatief schrijven moet het mogelijk zijn tot een wederzijdse bevruchting te komen.

De verstokte schoolfrikken en alternatievelingen zullen echter nog altijd niet overtuigd zijn. Zij wijzen op de verschillende aard en de verschillende doelgerichtheid van creatief en zakelijk schrijven. Zij vergeten echter dat de termen zelf al problematisch zijn (toch hanteer ik ze verder uit conventie als instrument). Reeds in onze cursus moedertaal didactiek kregen wij te horen: Is het zakelijk schrijven dan ook niet voor een stuk creatief, is er geen dosis zakelijkheid, nuchterheid nodig bij het creatief schrijven? Meestal wordt dit in publikaties op dat terrein ook erkend (2). Er wordt zelfs terecht gesteld dat het verschil tussen beide niet meer is dan het overheersen van de kenmerken van de ene op die van de andere. Maar de kenmerken die dan als specifiek voor elk te berde worden gebracht (3), zijn vaak niet absoluut eigen aan een van de twee, maar steeds in iets grotere of mindere mate aanwezig. Men weigert altijd in te zien, dat de aard van het schrijfproces niet verschilt tussen zakelijk en creatief schrijven. Rudolf Geel deelt in zijn boek over zakelijk schrijven (4) het verloop van dat proces in in een moment van ideeën verzamelen, materiaal bijeen halen, ordenen en dan pas beginnen schrijven aan een eerste versie. Guido Troch geeft een model van het creatieve proces (5) dat niet zoveel verschilt van Geels fasen. Hij deelt het creatieve proces in in een voorbereidings- of verzamelfase, een incubatie-transformatiefase en uitwerkingsfase.

Als er dan toch een kenmerk moet worden aangebracht dat de dominantie van het zakelijke of creatieve aspect van het schrijven verklaart en teweegbrengt, dan kan men het hoogstens hebben over een zeker verschil in doelgerichtheid. Maar ook dat moet onmiddellijk worden gerelativeerd. Grosso modo zou je kunnen zeggen - in de terminologie van Jakobson - dat in zakelijk schrijven de referentiële functie (het verwijzen naar de context van de werkelijkheid) en in creatief schrijven de poëtische functie (het belang van de taaluiting op zichzelf) primeert. Die terminologie geeft echter de mogelijkheid ook op het referentiële aspect in literatuur en op het poëtische in wetenschappelijke lectuur te wijzen. Maar ook in het algemeen geeft literatuur ons informatie over de wereld, al is het dan op onrechtstreekse manier, en trekt ook wetenschappelijk proza de aandacht op de eigen formulering of zelfs op het creatieve denkproces. Slechts in bepaalde gevallen is het mogelijk de emotieve functie (de uitdrukking van de emotie van de spreker) als kenmerkend voor het creatieve schrijven en de conatieve functie (de appellerende aan de ontvanger) voor het zakelijke. Dit kan men nog veel minder gemakkelijk veralgemenen. Pamfletten bijvoorbeeld zijn sterk emotief, polemieken sterk conatief. De fatische functie (om de communicatie aan de gang te houden) lijkt bij beide even sterk (de anticipatie in een wetenschappelijk essay "Ik wil in volgende uiteenzetting..." is gelijk aan de anticipatie in literatuur om spanning op te wekken). Idem voor de metalinguale functie : zelfs waar men in creatief schrijven de code doorbreekt, is de code aanwezig als negatieve pool waartegen men zich afzet.

Op grond van de gelijkaardigheid van het schrijfproces bij creatief schrijven zoals die hierboven is uiteengezet, blijkt het dus mogelijk te zijn, met inachtneming van de accentverschillen wat de doelgerichtheid betreft, creatief schrijven en zakelijk schrijven in de klas gelijktijdig te bedrijven. In het volgende voorstel van een lessenreeks vertrek ik van Geels indeling van het schrijfverloop maar daarna wijk ik ervan af om andere schrijffacetten te integreren.

De leerlingen moeten natuurlijk eerst inzicht krijgen in de fasen van dit schrijfproces. Daarom is het goed ex negativo te vertrekken : Je laat de leerlingen een tijdlang vrij schrijven over een bepaald onderwerp. Bijvoorbeeld (6): Elke leerling schrijft drie data en plaatsen op die belangrijk voor hem (geweest) zijn. Een andere leerling kiest in zijn plaats één van de drie onderwerpen die hem het meest intrigeert en waar de eerste leerling dus over zal moeten schrijven. Ik geef dit voorbeeld omdat het de mogelijkheid laat zowel meer creatief als meer zakelijk te werk te gaan. Het wordt meestal (7) stimulerend geacht dat de leerkracht ook deelneemt (Dit lijkt me nogal

artificeel, maar kan best in volwassenenonderricht, waar de leerkracht veel gemakkelijker het voorbeeldig vel van schoolvos kan afleggen). Daarna evalueert hij samen met de leerlingen het geschrevene : hoe zijn ze tewerkgegaan ? Waren er moeilijkheden om te starten ? Daarbij zal blijken dat de meeste leerlingen inderdaad remmingen hadden en dat zij zomaar de eerste drie fasen van het schrijven (ideeën en materiaal verzamelen, plus ordenen) hebben overgeslagen en direct begonnen zijn met het schrijven. Dat is vooral de oorzaak van hun moeilijkheden. Het moment is nu aangebroken om wat Geel over elk van de fasen zegt in een leergesprek aan te bieden.

Geel stelt herschrijfoefeningen voor na het voltooiën van een eerste versie. Dit lijkt me al te voorbarig. Hoe wil je dat leerlingen hun eerste versie verbeteren als hen de kennis ontbreekt van het schrijfinstrumentarium. Vanaf hier acht ik het opportuun hen gewoon opnieuw in de volgorde van de taalverwerving van een kind te leren hoe ze tot woord en zin, tot stijl en tekststructuur kunnen komen in plaats van hen in een proces van "trial and error" voort te laten ploeteren. Inspiratie kun je voor dit instrumentarium halen bij de retoriek (8) of bij de voorstellen die Mark Maes in het Informatieblad (9) van het (toenmalige) Ministerie van Nationale Opvoeding, ooit eens met betrekking tot het creatieve schrijven formuleerde. Voor de verschillende aspecten van de literatuur (het fonische, visuele en woordniveau, de metaforen, situaties, stijlen, verhalen) geeft hij een aantal schrijftechnieken en voorbeelden van teksten uit de avant-gardeliteratuur en de populaire geschriften (waarover natuurlijk corresponderende voorbeelden uit de informatief-zakelijke lectuur kunnen worden gevonden). Ik volg hem echter niet geheel in zijn indeling omdat hij taalniveaus, inhoudelijke elementen (de situaties) en tekstsoorten (het verhaal) door elkaar haalt.

Het naakte woord is een geschikt object om via associatieoefeningen de psychische remmingen van de leerlingen te doorbreken. (Voor een beschrijving van dit soort oefeningen zie vooral Dichtersbij (10) van Dirk de Geest en "Enkele associatietechnieken kort voorgesteld" (11) van Wim Verlaeckt.) Bijvoorbeeld ook het vertalen van eenwoordgedichten van de Duitse expressionist August Stramm (nagevolgd door Marsman) kan hier dienen. Dit lijkt allemaal misschien eenzijdig tot het creatieve vlak te behoren maar op die manier wordt ook inzicht geboden in de fonische (bv. homoniemen), semantische (synoniemen) en visueel-typografische mogelijkheden en problemen van de taal. Zo kan er worden overgegaan naar het niveau van de zin. Van werkelijke integratiegeest getuigt het de zakelijk ingestelden hier even te confronteren met vergelijkingen en metaforen. Een spaarzaam gebruik ervan in informatieve teksten verlevendigt immers het vertoog. Het schrijven

van heldere, goed gebouwde zinnen biedt tevens mogelijkheden tot overstapjes naar grammatica en spellingsonderwijs of woordenschat. Het hangt van de leraar af of hij dit soort deeloefeningen in een tekstgeheel wil aanbieden of niet. Ik opteer meer voor het eerste. Stijl kun je immers moeilijk loskoppelen van een macro-structuur. Geel neemt in zijn boek(en) teksten op die herschreven moeten worden. Hij geeft ook tips over waar je zoal op moet letten bij het stilistisch verantwoord gebruik van woorden en zinnen.

Tenslotte moet de structurering en de logica van een tekst aan bod komen. Met de leerlingen wordt besproken welke teksttypes (verhalen, brieven, gedichten, verhandelingen, ...) zij behandeld willen zien. Het is wel wenselijk één voorbeeld van elke tekstsoort zoals Antoine Braet ze onderscheidt in zijn Taaldaden (12) deel 2 uit te proberen. Die tekstsoorten (expressieve, diverterende, referentiële en persuasieve teksten) komen plus minus overeen met Jakobsons verschillende functies (emotieve, poëtische, referentiële en conatieve functie) en worden terecht door Braet als meestal in mengvorm opgemerkt. Voor de uitwerking van de verschillende types stel ik voor ook verder met Braet te werken. Eerst kun je nog even de opstelrichtlijnen aan de hand van Taaldaden 1, hfst. 3, herhalen en de verschillende compositievormen (afwegen van pro en contra, beantwoorden van een probleemstelling, beargumenteren van een stelling, historisch overzicht, dialectische gang, onderverdeling) in beschouwing nemen. Daaraan beantwoorden dan de verschillende alineaverbanden om de logische overgangen in een tekst te leggen (voor een overzicht van die alineaverbanden zie Taaldaden 1, dl. 2, hfst. 2). Daarna kun je overschakelen op de analyse van een tekst van Rudy Kousbroeck - dé figuur om het snijpunt van creativiteit/stijl en nuchterheid/(drog)redenering mee te illustreren - om er de soorten argumenten naargelang van de afleidingsregel (de oorzakelijke afleidingsregel, de voorbeeldregel, de generalisatieregels, de waarderegel, de gezagsregel) uit te halen. Allerlei creatieve en zakelijke schrijfoopdrachten kunnen voor een volledig inzicht in de opbouw, de lijn die in een tekst moet steken, ingevoerd worden. Vergelijkingen tussen meer zakelijke en creatieve schrijftypes (bv. krant en verhaal, perscommentaar en column, enz...) zijn zeer geschikt. Hier volgt een klein voorbeeld van een mogelijke analyse die kan leiden tot het zelf toepassen van de schrijfvorm :

Aan de leerlingen wordt gevraagd een column en een editoriaal van een krant of tijdschrift te lezen en te bestuderen aan de hand van volgende vragen :

- 1) Onderzoek de inhoud : (bij voorkeur in gespreksgroepen) :
 - Wat zijn de favoriete onderwerpen ?
 - Wat is het (politieke) standpunt van de schrijver ?
 - Wat is zijn levensfilosofie ?

- Brengt hij veel feiten of alleen opinies ?
 - Is hij geïnformeerd of niet ? Is hij misgeïnformeerd ?
- 2) Onderzoek de syntaxis en woordkeuze
- aantal geanalyseerde zinnen - gemiddeld aantal bijv. nw.
 - gemiddelde zinslengte - gemiddeld aantal vergelijkingen
 - gemiddeld aantal ondergeschikte zinnen en metaforen
 - gemiddeld aantal ondergeschikte zinnen aan het begin begin van de zin. - gemiddeld aantal letters per woord
 - gemiddeld aantal voorzetselgroepen - gemiddeld aantal woorden met Latijnse of Griekse wortel
 - gemiddeld aantal voorzetselgroepen aan het begin van de zin - opvallende woordkeuze : aforismen, metaforen, ...
- (Vanzelfsprekend alleen met schattingen en steekproeven werken)
- 3) Mogelijke ordeningen van de tekst (zie compositievormen)
- 4) Onderzoek de paragrafen in hun verbanden (cf. supra)
- 5) Is het artikel logisch of onlogisch in zijn argumenten ? (cf. supra).

Naargelang van het teksttype (literaire of zakelijke brief, advertentie of poëzie, ...) zullen de inhoudelijke vragen natuurlijk variëren. Steeds moet men goed doel en mogelijke lezer voor ogen houden. Zo zullen de leerlingen ook bij hun eigen schrijven daarop meer letten (zie 'gericht schrijven').

Eindelijk kunnen wij aanvangen met de definitieve versie van de oorspronkelijke opdracht, waaraan natuurlijk een controle moet worden toegevoegd op basis van de aangeleerde reflectie.

Het hangt vanzelfsprekend van de creativiteit en de nuchterheid van de leraar af of de deregulering van het zakelijke schrijven en de flexibiliteit tot sprongetjes naar het creatieve schrijven en vice versa met het oog op een gelijktijdige aanpak van beide lukt. Zoiets hangt ook af van de kwaliteit van de voorbeelden die hij vindt. Eerder dan een pasklaar en uitgewerkt voorstel uit te werken of de zoveelste nieuwe methode uit te dokteren, wou ik op een eclectische manier enkele grote lijnen aanduiden die de leraar naar eigen inzicht verder kan uitwerken. Het is duidelijk dat de integratie van zakelijk en creatief schrijven tot nu toe nog maar in de embryonale fase verkeert. Ik verkies dat er eerder een siamese tweeling dan twee- of eeneiige tweelingen uit dit embryo te voorschijn komt.

Hans Vandevoorde
(met dank aan Ronald Soetaert voor de opmerkingen en discussies)

NOTEN

1. cf. G. Troch, "Creatief schrijven", in : W. Verlaeckt (red.), Over creativiteit in schrijven, Acco, Leuven, 1984, p. 11-36. In dit artikel maakt G. Troch in navolging van C.C. de Keyser een onderscheid tussen drie soorten creativiteit : primaire (zeg maar inspiratie), secundaire (produktiviteit, beheersing van het materiaal) en geïntegreerde (onderlinge samenhang van a en b). Hij schrijft : "Zuiver secundaire creativiteit is geen echte creativiteit volgens C.C. de Keyser." (p. 13) Komt er dan bij de uitwerking van de inspiratie geen creativiteit meer te pas ? Kom nou ! Hier wordt duidelijk de vorm losgekoppeld van de inhoud. Een klein stapje maar en er wordt beweerd dat bij het zakelijk schrijven geen primaire creativiteit aan bod komt, maar alleen zogenaamd secundaire. Het wordt tijd dat de moedertaaldidactiek zich eens gaat inspireren op de moderne literatuurwetenschap !
2. cf. R. Geel, Hoe zet ik mijn gedachten op papier, Dick Coutinho, Muiderberg, 1982, derde, geheel herziene druk, p. 26 : "Het schrijven van een literair verhaal verschilt, wat betreft de eisen die gesteld worden aan zorgvuldige formulering en concreetheid niet van bijvoorbeeld een wetenschappelijk essay ; (...) Daarnaast zou een groot deel van de productie van wetenschappelijke verslagen beter en gemakkelijker te volgen zijn, wanneer de opstellers meer "beeldend" te werk waren gegaan." Rudolf Geel, zelf romanschrijver, bedoelt met beeldend het gebruik van vergelijkingen en voorbeelden die aansluiten bij de dagelijkse werkelijkheid. Daartoe acht hij fantasie nodig. Een pakkend begin dat tegemoetkomt aan de beleavingswereld van de lezer, en denken aan het doel van de tekst zijn een stap in de goede richting. In zijn boek beperkt hij zich echter tot het maken van een wetenschappelijk verslag en van notulen en gaat hij jammer genoeg niet over tot het onderwijzen van hoe men een literair verhaal op poten moet zetten, noch wijst hij op de overeenkomst in schrijfproces tussen informatieve teksten (waartoe het boek dus geschreven) en literaire teksten. Van dezelfde schrijver is ook het eerste hoofdstuk van "Schrijf beter" in : drs. H.J.A. Harthoorn-Lokhorst (red.), Schrijf beter. Spreek beter, The Reader's Digest, Amsterdam-Brussel, 1984, waaraan ook andere auteurs meewerkten. "Schrijf Beter" geeft na een inleiding door Geel over hoe je leesbaar schrijven kunt leren een leesbaar overzicht van allerlei soorten zakelijke teksten.
3. cf. P. Dekkers, "Creatief stellen is een voorbeeld van moedertaalonderwijs in de breedte", in : W. Verlaeckt, (red.), o.c., p. 185-201. Ook Peter Dekkers geeft toe : "Met deze termen (creatief en zakelijk) heb ik niet bedoeld, dat een zakelijke tekst niks creatiefs heeft ; en ook niet dat een creatieve tekst niks zakelijks kan hebben" (p. 189). Maar hij gaat verder : "Zakelijke en creatieve teksten zijn twee typen. Een tekst is zakelijk, wanneer de zakelijke kenmerken overheersen en creatief, wanneer de creatieve kenmerken overheersen. Beide typen teksten vragen om een eigen schrijversgedrag. Het is duidelijk dat je een gedicht heel anders maakt dan een werkverslag". Is dat zo ? Dekkers motiveert dit niet door op eventuele verschillen in het schrijfproces te wijzen, maar met

vage termen als een verschil tussen "creatief gedrag" en "communicatief gedrag". Ik ga weliswaar akkoord met het idee dat het verschil tussen zakelijk en creatief schrijven een kwestie is van het overheersen van bepaalde kenmerken, maar met het soort van kenmerken die Dekkers onderscheidt, kun je je moeilijk akkoord verklaren. Dat de schrijver zichzelf vooral voor ogen heeft bij creatief schrijven en vooral de lezer bij zakelijk, is veel te absoluut gesteld. Een van de voornaamste functies van literatuur, kun je stellen, is inderdaad de zelfverwerkelijking, waarbij je geen of weinig rekening hoeft te houden met een leespubliek, maar meestal wordt er toch geschreven om gelezen te worden. Omgekeerd is het best mogelijk dat je ideeën op papier zet alleen om voor jezelf duidelijkheid te verkrijgen. Even absurd is het te beweren dat de schrijver bij creatieve teksten zijn eigen regels mag stellen. Steeds blijft hij vastzitten aan zekere regels om een minimum aan communicatie in stand te houden (Poëzie bijvoorbeeld heeft zijn eigen conventies). Eens een regel doorbreken in een zakelijke tekst is anderzijds verfrissend. Nog twee andere kenmerken van creatief gedrag, "creatief denken en handelen" en "nadruk op creatief gedrag, zelfkennis, durf....", munten eveneens uit in schematisering en schimmigheid. Over de uitspraak dat "de schrijver uit (is) op originaliteit" is creatief schrijven en "op duidelijkheid" in zakelijk schrijven heb ik het reeds gehad. Nog meer van die onzin een paar pagina's verder over de creativiteit : "Beer & Erl vatten een creatieve daad op als een nieuwe activiteit, een nieuwe uitvinding, een nieuwe gedachte. (...). Een aantal factoren is voor scheppingsprocessen belangrijk. Onder meer : combineren, geblokkeerd zijn, associëren, experimenteren en uitstellen van logisch denken" (p. 191) wat een idee dat creativiteit voortspuit uit frustraties en remmingen (weer een romantisch cliché) ! Nu, als er geen logische lijn zit in creatieve teksten, dan moet de literatuur wel een aaneenschakkeling zijn van irrationaliteiten en gedachtensprongen. Omgekeerd kan men zich afvragen of combineren, experimenteren en associëren werkelijk zo ver uit het blikveld van het zakelijk schrijven liggen. Een gedachte wagen of aan elkaar koppelen kan het toch niet geheel vreemd zijn.

4. R. Geel, o.c., p. 9-62
5. G. Troch, o.c., p. 24-28
6. Voorbeeld uit J. Eimers, "De Sedeberger Kreis en het schrijven op school, in : Spiegel, jg. 3, nr. 1, 1985, p. 7-28
7. Zie de Sedeberger Kreis en G. Troch
8. cf. de Rhétorique générale van de Groupe µ. Waarom niet geleidelijk aan het schema dat daar gegeven wordt van alle stijlfiguren ook aan de leerlingen bezorgen, aangevuld met voorbeelden uit Buddingh's Lexicon van de poëzie en Van Gorps Lexicon van literaire termen ? (De voorbeelden van Buddingh' stammen vooral uit de moderne poëzie, die van Van Gorp uit de klassieke)
9. M. Maes, "Naar een actief literatuuronderwijs in de determinatiegraad", in : Informatieblad. Ministerie van Nationale Opvoeding, jg. 15, nr. 5, mei 1980, p. 17-25 ; vooral pagina 22-24.

10. D. de Geest. Dichterbij, Creatief schrijven in het poëzie-onderwijs, Acco, Leuven, 1982, p. 77-128.
11. W. Verlaeckt, "Enkele associatietechnieken kort voorgesteld", in : W. Verlaeckt, o.c., p. 87-104. Heel het boek is overigens toegespitst op het basisonderwijs, althans wat de voorbeelden betreft. De theorieën - voor zover geldig - zijn echter vaak overdraagbaar op het middelbaar onderwijs.
12. Antoine Braet, Taaldaden 1 & 2 ; een leergang schriftelijke taalbeheersing, 1979, Wolters-Noordhoff, Groningen ;
13. cf. R.J. Rodrigues & D. Badaczewski, A guidebook for teaching literature, Boston-London-Sydney, 1978, p. 173.

Een overzichtelijke Spraakkunst

NEDERLANDS JE TAAL

door Hugo de Jonghe en
Wim de Geest

312 pagina's 650 fr.

Opgebouwd uit 50 hoofdstukken.

2 grote onderdelen : de auteurs gaan er immers van uit dat taal gekenmerkt wordt door de twee essentiële functies van refereren (verwijzend benoemen) en precideren (uitspraken doen).

In het eerste grote hoofddeel staat het hoofdstuk over het zelfstandig naamwoord centraal ; in het tweede hoofddeel wordt die rol door het hoofdstuk over het werkwoord waargenomen. Alle andere materies zijn daar functioneel omheen gegroepeerd.

Daarbuiten zijn er enkele algemene inleidende hoofdstukken en werden er achteraan praktische hoofdstukken over klankleer, vormleer, spelling en voorzetselgebruik toegevoegd.

Een spraakkunst die op 3 groepen gebruikers is afgestemd :

- * leerlingen en leraren secundair onderwijs ;
- * studenten Nederlands aan universiteiten en lerarenopleidingen ;
- * taalgebruikers in het beroepsleven die i.v.m. taal vaak praktische informatie willen vinden.

Nederlands je taal : een spraakkunst voor de school, een spraakkunst voor het leven.

UITGEVERIJ J. VAN IN, Grote Markt 39 -2500 LIER.
Tel. 03/ 480.55.11.